

Toimenpideohjelma vuoteen 2015 Paimionjoen vesistön kunnostamiseksi ja virkistyskäytön kehittämiseksi

Lähtökohdat

Paimionjoen vesistö on Saaristomeren suurin ravinnekuormittaja, jonka ekologinen tila ja käyttökelpoisuus ovat vain luokkaa ”välttävä”. Se on säännöstelyn muuttama vesistö, jonka arvostus on heikkoa. Vesistön tilaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia heikentää säännöstelyn lisäksi hajakuormituksen aiheuttama rehevöityminen. Paimionjoen vesistö ja sitä myötäilevät vanhat tiet, kuten Hämeen Härkätie, muodostavat hienon maisemallisen ja matkailullisen kokonaisuuden. Paimionjokilaakson eteläosa on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi.

EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin (2000) ja siihen liittyvien lain (1299/2004) ja asetuksen (1040/2006) vesienhoidon järjestämisestä yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että vesistöjen tila on hyvä koko EU:n alueella vuonna 2015. Tähän lakiin perustuvat vesienhoitosuunnitelmat toimenpideohjelmiseen hyväksyttiin valtioneuvostossa joulukuussa 2009. Paimionjoen vesistöalueelle on Varsinais-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa vuoteen 2015 (Salmi & Salokannel 2010) esitetty toimenpidetarpeena 68 %:n fosforikuormituksen vähennystä, vesieliöstön liikkumismahdollisuuksien parantamista ja turvaamista sekä säännöstelykäytännön kehittämistä. Kaikkien toimenpiteiden, joilla hyvä tila voidaan saavuttaa, tulee olla käynnissä viimeistään vuonna 2012. Paimionjoen vesistö kuuluu vesienhoidon riskikohteisiin, joka ei vesien tila-arvion mukaan ole vuonna 2015 vähintään hyvässä tilassa ja vesistölle on annettu lisäaikaa hyvän tilan saavuttamiseen vuoteen 2027 asti.

Paimiojoen vesistöalueelle on perustettu oma organisaatio, Paimionjoki-yhdistys ry, jonka tehtävänä on käynnistää ja ylläpitää vedenlaatua ja virkistyskäyttömahdollisuuksia parantavia käytännön hankkeita. Samalla vähennetään Saaristomereen kohdistuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta. Yhdistyksen perusrahoitus kerätään jäsenmaksuina alueen kunnilta (Somero, Tarvasjoki, Koski, Marttila, Paimio, Pöytyä ja Sauvo) ja jossain määrin myös vesistöä säännösteleviltä tahoilta (Fortum Heat & Power) sekä muilta alueella vaikuttavilta yhteisöiltä (MTK-tuottajayhdistykset, kalastusalueet, suojeluyhdistykset). Paimionjoki-yhdistys ry:n varsinainen toiminta vesistön kunnostamiseksi on tarkoitus rahoittaa hankerahoituksella. Tämän toimenpideohjelman tarkoituksena on käynnistää Paimionjoki-yhdistyksen työ vesistön hoitamiseksi ja virkistyskäytön kehittämiseksi, määritellä tavoitteet vuoteen 2015 asti sekä toimet, joilla tavoitteisiin aiotaan päästä.

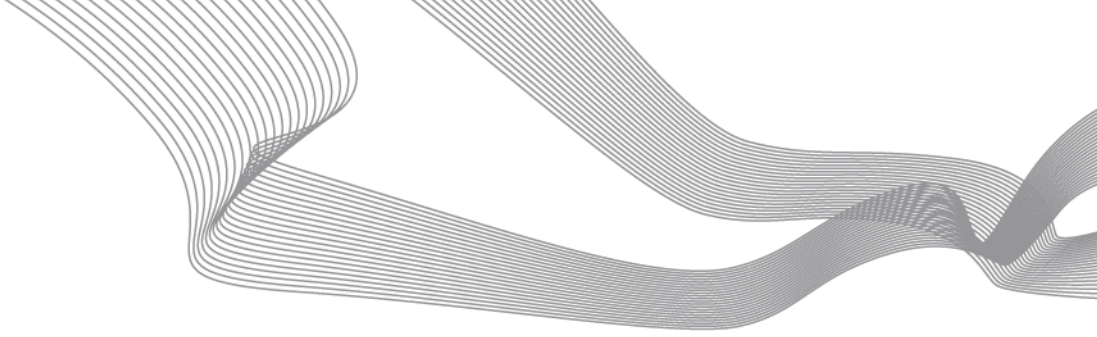
Visio vuoteen 2027

Paimionjoen vesistö on puhdas ja ekologisesti hyvässä tilassa ja vesistön arvostus on noussut. Sinileväkukintoja ei esiinny. Veden hygieeninen laatu koko vesistön alueella on hyvä ympäri vuoden. Paimionjoen alajuoksulla mitattu veden kokonaisfosforipitoisuuden vuosimediaani on alle 60 µg/l ja kiintoainepitoisuus niin alhainen, että se ei estä kalojen poikastuotantoa. Taimen sekä muut kalalajit pystyvät lisääntymään Paimionjoen vesistössä. Koko joen matkalla on kalastoa, jota voidaan kalastaa. Myös jokiosuudelle on luotu sellaisia vesiosuuksia, joissa kalastaminen on mahdollista. Rapukanta on elpynyt koko vesistön alueella ja sitä voidaan hyödyntää ravustamalla. Säännöstelykäytäntöä on kehitetty ja se tyydyttää useimpia kohderyhmiä, myös virkistyskäyttäjiä. Vesi ei enää virtaa väärään suuntaan eli kohti Painiojärveä tulva-aikoinakaan. Vesistön ranta-alueen luonto on maisemaltaan kaunista varsinais-suomalaista kulttuurimaisemaa, jossa luonnon monimuotoisuus on otettu hyvin huomioon. Useissa alueen puroissa ja ojissa on toteutettu luonnonmukaisen peruskuivatuksen ajatusmallin mukaisia kunnostuksia ja uomien eroosio on vähäistä.

Vesistön kaikissa kunnissa on ”tapahtumarantoja”, missä voi myös esim. kalastaa ja laskea veneen vesille. Uintimahdollisuuksia on myös vesistön alajuoksulla. Kanoottien laskupaikkoja on joka kunnassa ja kanoottien siirtomahdollisuus toimii koko vesistön alueella. Aikataulun mukaista vesiliikennettä kulkee kesäisin vesistöä pitkin. Vesistön palvelut ja nähtävyydet on koottu esitteiksi ja kartoiksi, jotka löytyvät myös Paimionjoki-yhdistyksen www-sivuilta. Paimionjoen nettisivuilla on myös ajantasaista tietoa mm. vesistön vedenlaadusta, virtaamasta, kalastuspaikoista ja matkailumahdollisuuksista.

Tavoitteet vuoteen 2015 mennessä

- Paimionjoen alajuoksulla (Pajo 44) mitattu keskimääräinen kokonaisfosforipitoisuuden vuosimediaani alenee noin 20 % vuosien 2000-2007 mediaanista eli arvosta 160 µg /l arvoon 130 µg /l.
- Itämereen kohdistuvaa, varsinkin maataloudesta peräisin olevaa, fosfori- ja typpikuormitusta on vähennetty kaikin mahdollisin keinoin.
- Säännöstelyn kehittämisohjelma Paimionjoen vesistöalueelle valmistuu viimeistään vuoden 2015 loppuun mennessä.
- Vesistöön ei rakenneta uusia vesieliöstön liikkumista rajoittavia esteitä.
- Painioon päin ei tapahdu enää takaisinvirtausta tulva-aikoinakaan.
- Vettä on jokiuomassa myös koskialueiden alapuolella ympäri vuoden kaloille ja muille vesieliöille riittävästi.
- Paimionjoen vesistössä on pysyvä jatkuvatoiminen vedenlaadun mittausasema.
- Vedenkorkeuden mittaustekniikkaa on kehitetty tuottamaan totuutta vastaavia mittaustuloksia.
- Kalakantaa on kehitetty kalatalouden kunnostussuunnitelman mukaisesti.

-
- Säännöstely ei haittaa kalojen lisääntymistä.
 - Taimenen kutualue kasvaa vuoden 2011 tasosta.
 - Paimionjoen virkistyskäyttöarvo on suuri ja alueella on joen varaan liittyvää matkailutoimintaa.
 - Paikalliset asukkaat ja matkailijat arvostavat Paimionjoen vesistöä.
 - Kehittää työn aikana Paimionjoelle sopivat indikaattorit (esim. kalalajeista saattaisi sopiva olla taimen), joita seurataan kunnostustoimien aikana.

Toimintatavat

Tavoitteiden saavuttamiseksi on määritelty Paimionjoen kehittämissstrategiat eli toimintatavat:

1. **Kuormituksen vähentäminen**
 - a. Maa- ja metsätalouden kuormitus
 - b. Jätevesikuormitus
 - c. Turvetuotannon kuormitus
2. **Vesistön kunnostaminen**
 - a. Säännöstelyn kehittäminen
 - b. Kalaston ja rapukannan kehittäminen
 - c. Järvikunnostukset
3. **Virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämien**
4. **Maisemanhoidon ja luonnon monimuotoisuuden kehittäminen**
5. **Arvostuksen nostaminen**

1. KUORMITUKSEN VÄHENTÄMINEN

a. MAA- JA METSÄTALOUDEN KUORMITUS

Taulukko 1. Konkreettiset tavoitteet toimille maatalouden osa-alueelta vuoteen 2015 mennessä
(Lähteenä käytetty osittain julkaisua: Varsinais-Suomen pintavesien toimenpideohjelma vuoteen 2015.
Varsinais-Suomen ELY-keskus 5/2010)

Toimenpiteet	Tavoite Paimionjoen vesistön alueella 2015 (lisää vuoden 2010 tilanteeseen verrattuna)	Tilanne vuonna 2010 alueen kunnissa yhteensä
Kasvipeitteisyys	8760 ha	
Kosteikot	35 kpl	18 (mukana myös laskeutusaltaat)
Koulutus ja neuvonta	150 tilaa/vuosi	
Lannan jatkokäsittelyn tehostaminen	116 500 t/vuosi	60 kpl/4529 ha
Ravinnepäästöjen hallinta	25 625 ha	
Ravinnepäästöjen tehostettu hallinta	700 ha	83
Suojavyöhykkeet	300 ha	925

Taulukko 2. Konkreettiset tavoitteet toimille metsätalouden osa-alueelta
(Lähteenä käytetty julkaisua: Varsinais-Suomen pintavesien toimenpideohjelma vuoteen 2015. Varsinais-Suomen ELY-keskus 5/2010)

Lisätoimenpiteet	Tavoite Paimionjoen vesistön alueella 2015 (lisää vuoden 2010 tilanteeseen verrattuna)
Kunnostusojituksen tehostettu vesiensuojelu	6 kpl
Metsätalouden eroosiohaittojen torjunnan tehostaminen	9 kpl
Tehostettu vesiensuojelusuunnittelu	400 ha/vuosi
Koulutus ja neuvonta	150 kpl/vuosi

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

1.1 Saaristomeren neuvonnan mallialue (pilotti)

- Neuvojen ympäristösertifiointi
- Tila-, kylä- ja valuma-aluekohtaista neuvontaa ja suunnittelua TEHO-hankkeen hyvät käytännöt pohjana.
- Tavoitellaan koko aluetta, mutta aluksi kohdennetaan alueille, joilla yleissuunnitelmat on jo olemassa tai tekeillä.
- ”Hot spot” alueilla: Hossinoja, Jaatilanjoki ja Pajulanjoki Somerolla sekä Tarvasjoen ja Vähäjoen valuma-alueilla.
- Retket esimerkkikohteille.
- Tilaisuudet ja tupailat, joissa mukana esim. työkone-esittelyjä.
- Työkoneiden vuokraajista kootaan nettisivuille ajantasaiset tiedot ja kartta.
- Yhteistyön kehittäminen esim. heinäkorjuussa.
- Positiiviset tunnustukset maataloille ja muille hyvälle toimijoille.
- Jatkoneuvontaa ja tukea tiloille.

1.2 Ravinteiden kierrätyksen tehostaminen

A. Karjanlanta hyötykäyttöön vesistöystävällisesti

- Lisätään yhteistyötä kasvinviljelytilojen ja eläintilojen välillä.
- Vesistöystävällinen lannankäsittely ja levitys: neuvontaa ja suunnittelua.
- Tupailtoja karjatilallisille.

B. Bioenergiaa niittojätteestä ja lannasta

- Selvitetään bioenergalaitosten rakentamismahdollisuuksia.

C. Luomutuotantoa lisää

- Kannustetaan luomutuotantoon Paimionjoen vesistöalueella.
- Yhteistyötä kaupan ja kuluttajien kanssa, jotta kuluttajat ostaisivat luomua (esim. mainonnan keinoin).

D. Fosforisiepparit

- Kokeillaan ja tutkitaan aineita, jotka sitovat ravinteita joko pelloilla, peltojen reunoilla, ojissa tai kosteikoissa ja vähentävät ravinteiden valumista vesistöihin.
- Siepparit toimivat parhaiten paikoissa, joissa fosforin pitoisuus on suuri, ja niistä odotetaan nopeasti vaikuttavaa, täydentävää keinoa kaikkein kuormittavimpiin kohteisiin. Tällaisia paikkoja ovat esim. karjan jaloittelutarhat ja korkean fosforiluvun pellot.
- Kipsipohjaisten ratkaisujen mahdollisuudet ja toimivuuden ehdot maatalouden vesiensuojelussa (KIPPIS)- Tapaus Paimionjoki (esiselvitys, SYKE)

1.3 Hyvät käytännöt pelloilla

- Seminaarit (esim. Marttila/Somero/Koski), niille alueille, joilla on eniten aktiivista viljelyä.
- Seminaareissa hyödynnetään olemassa olevia projekteja esim. ”Ympäristökuiskaaja-”hanke, MKJ:n KosteikkoLife-hanke, WWF:n ympäristöystävällisin viljelijäkilpailu ja siinä esiin tulleet käytännöt.
- Tietoa viljelijöille eri muodoissa, viljelyn talous kantavana teemana.
- ”Muutosagentteja” maaseudulle: aktiiviviljelijä välittää tietoa vertaisryhmissään.
- Jaetaan oppaita ja muita materiaaleja.

1.3 Luonnonmukainen peruskuivatus ja vesirakentaminen, kosteikot

- Kosteikkojen ja pohjapatoketjujen suunnittelua ja rakentamista.
- Uomien luonnonmukaistaminen (esimerkkialueita), suunnittelua
- Koulutusta, neuvontaa, tiedotusta, tupailtoja
- Retkiä esimerkkikohteille

1.4 Metsätalouden vesistökuormituksen vähentäminen

- Koulutusta ja neuvontaa
- Suunnittelua (kunnostusojituksen vesiensuojelu, tehostettu vesiensuojelusuunnittelu, kosteikot, suojavyöhykkeet, eroosiohaittojen torjunta)

b. JÄTEVESIKUORMITUS

Taulukko 3. Konkreettiset tavoitteet jätevesien osa-alueelta vuoteen 2015 mennessä

(Lähteenä käytetty osittain julkaisua: Varsinais-Suomen pintavesien toimenpideohjelma vuoteen 2015.

Varsinais-Suomen ELY-keskus 5/2010 ja taulukon 4 tietoja)

	Tavoite Paimionjoen vesistöalueella vuoteen 2015 mennessä	Viemäröimättä kaikissa Paimionjoen vesistön kunnissa yhteensä (Rynnänen 2006)
Keskitettyihin järjestelmiin (siirtoviemärit, kyläpuhdistamot yms.) liittyneiden vakituisen ja loma-asutuksen kiinteistöt	1800 uutta kiinteistöä	15423 kiinteistöä
Uudet haja-asutuksen kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät	kaikki muut säästösten mukaisesti	
Neuvonta ja koulutus	300 taloutta/vuosi	

Taulukko 4. Kuntakohtaiset tavoitteet

(Lähde: Varsinais-Suomen potentiaaliset viemäröntialueet. Mahdolliset viemäröitävät alueet. 2006. Vesihuollon kehittämissuunnitelmat (Koski, Marttila, Somero)

Keskitettyyn järjestelmään liittyvät kiinteistöt

Tavoite vuoteen 2015 mennessä

		2015 jälkeen
Somero		
	Pitkäjärvi	254
	Oinasjärvi	324
	(Ollila)	123
	Kultela	72
	(Kultelan jatko)	22
		<hr/>
		650
		145
Koski		
	Uutela-Selkä	44
	Urmaankulma	65
	Tuimalan itäpouoli	16
	Hongisto	58
	Harmaa-Partela-Halikkola	55
		<hr/>
		238
Marttila		
	Ollila-keskusta	105
	Suitila-Ollilan välinen alue	29
	Prunkila ja Vättilä	60
	Palainen	4
	Heikola-Ylikylä	20
		<hr/>
		218
Tarvasjoki		221
Pöytyä		150
Paimio		300
Yhteensä		<hr/> 1777

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

1.6 Paimionjoen vesistöalueen jätevesihanke

A. Keskitettyjen järjestelmien rakentamisen tukeminen

- Hankkeen suunnittelussa käytetään mallina Somerolla meneillään olevaa ”Yhteiset jätevedet”-hanketta
- Kuntakohtaista neuvontaa, jossa paikallistuntemuksella on tärkeä merkitys. Työ tehdään kuntien kanssa tiiviissä yhteistyössä
- Kannustetaan jätevesien keskitettyjen järjestelmien (siirtoviemärit, kyläpuhdistamot) rakentamiseen esim. osuuskuntien avulla.
- Tilaisuuksia ja aktiivista tiedotusta.
- Neuvontaa toissijaisesti myös kiinteistökohtaisten järjestelmien rakentamiseen.
- Hyvät esimerkit ja niistä tiedottaminen (esim. toteutuneet siirtoviemärihankkeet).
- Positiiviset tunnustukset hyvin asiansa hoitaneille kylille yms.
- Kohdennetaan toimintaa ensisijaisesti jokien, järvien ja niihin virtaavien purojen lähialueille sekä pohjavesialueille.

B. Vesivessalle vaihtoehtoja

- Tilaisuudet ja tiedotus
- Kuiva- ja vähävetiset käymälät
- Esimerkkikohteet Paimionjoen alueelle ja retket niille
- Nettisivuille kohteiden esittelyä
- Kuivakäymälöiden kehittäminen yhteistyössä laitevalmistajien kanssa
- Kuntien rakennusvalvonnan koulutus ja asennekasvatus

1.7 Viemäriverkostojen vuotovedet kuriin

- Selvitetään kuntien viemäriverkostojen saneeraussuunnitelmien tilanne
- Kannustetaan kuntia dokumentoimaan järjestelmänsä ja verkostonsa riittävän hyvin
- Laaditaan kuntien kanssa ohjelma, jonka avulla pyritään estämään hulevesin ja vuotovesien pääsy viemäriverkoston
- Kehitetään kuntien kanssa mahdollisuuksia vähentää vuotovesiä
- Kootaan yhteen kuntien satunnaispäästösuunnitelmat
- Kuntien rakennusvalvonnan koulutus ja asennekasvatus
- Koulutetaan ja tiedotetaan kuntien rakennusviranomaisia hulevesien uudenaikaisista imeytysmenetelmistä
- Kannustetaan huleveden imeytykseen uusilla asuntoalueilla uusien menetelmien mukaan

c. TURVETUOTANNON KUORMITUS

Taulukko 5. Konkreettiset tavoitteet turvetuotannon osa-alueelta vuoteen 2015 mennessä. Turvetuotantoalueita 170 ha vuonna 2010. (Lähteenä käytetty julkaisua: Varsinais-Suomen pintavesien toimenpideohjelma vuoteen 2015. Varsinais-Suomen ELY-keskus 5/2010)

	ylläpito	uudet toimet
Pintavalutuskenttä pumppaamalla	70 ha	50 ha
Vesienpuhdistuksen perusrakenteet	170 ha	25 ha
Virtaaman säätö	10 ha	100 ha

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

1.8. Turvetuotannon vesistökuormitus

- Selvitetään turvetuotannon tilanne alueella ja pysytään ajan tasalla uusien alueiden perustamisessa
- Neuvontaa parhaan mahdollisen menetelmän käytöstä valumavesien puhdistamiseksi (pintavalutus, kasvillisuus- ja ylivuotokentät, virtaaman säätö)

2 VESISTÖN KUNNOSTAMINEN

a. SÄÄNNÖSTELYN KEHITTÄMINEN

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

2.1 Säännöstelyn kehittämissuunnitelman laatiminen Paimionjoelle

- Esiselvityksen laatiminen vuonna 2011 yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY:n ja SYKE:n kanssa
- Säännöstelyn kehittämissuunnitelman laatiminen eli säännöstelyn kehittäminen yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa (ELY, alkaa aikaisintaan vuonna 2012)

2.2 Veden viipymän lisääminen

- Pyritään kannustamaan kosteikkojen, pikkupatoketjujen ja muiden konkreettisten kohteiden rakentamiseen esimerkkien ja tiedotuksen avulla.
- Paikalliset aktivaattorit ja esimerkit tärkeitä.

2.3 Painioon tapahtuvan takaisinvirtauksen estäminen

- Patohankkeeseen liittyvä esiselvitys ja laskelmat
- Uuden pohjapadon tai säännöstelypadon suunnittelu ja rakentaminen
- Varmistetaan riittävä virtauskapasiteetti Someron keskustan alapuolisessa vesistöissä

b. KALASTON JA RAPUKANNAN KEHITTÄMINEN

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

2.4 Kala- ja raputalouden kunnostussuunnitelma

- Koko Paimionjoen vesistön kattava suunnitelma eli kalataloudellinen kunnostustarveselvitys: nykytilanne, mahdollisuudet, kunnostusalueetarkastelut, kalateiden mahdollisuuksien tarkastelu, kalojen nousuesteiden kartoitus, kalastonhoitosuunnitelma
- Kootaan yhteen aiemmat kalasto- ja rapukantatutkimukset
- Sähkökoekalastuksia ja koeravustuksia täydentämään puuttuvaa tietoa kalakantojen ja rapukantojen lähtötilasta
- Kalojen luontaisen lisääntymisen selvittämien

2.5. Kalaston ja rapukannan kehittäminen

- Toimet kalaston ja rapukannan kunnostamiseksi kunnostustarveselvityksen perusteella: esim. kalateiden rakentaminen, habitaattikunnostukset, istutukset
- Kalaston ja rapukannan seuranta 3-5 vuoden välein

2.6 Virkistyskalastusmahdollisuuksien kehittämien

- Selvitetään ja kootaan yhteen tiedot vesialueista/kalastusoikeuksista mahdollisuuksien mukaan koko vesistöalueella
- Selvitetään ja kootaan esim. kartoille tieto kaupunkien/kuntien/seurakuntien omistamista maa- ja vesialueista
- Askalasta Someron rajalle asti ulottuvan järjestäytymättömän vesistöalueen kalastuslain mukainen järjestäytyminen (tai pyritään saamaan aikaan edes joitakin laajempia järjestäytyneitä alueita)
- Aktivoidaan olemassa olevia toimijoita yhteistyöhön (kalastusseurat, kalastusalueet ja osakaskunnat)
- Toteutetaan jo tehtyjä suunnitelmia (esim. Virkisty lähivesillä - hanke)

2.7 Vesiluontokartoittajien koulutus

- Vesien ekologisen tilan kartoittamiseen tarkoitettujen eliöiden ja kasvien kartoittajien koulutus käyttäen Paimionjoen vesistöä tutkimusalueena (Yhteistyössä Turun yliopiston kanssa)

2.8 Tutkimuksia

Vedenlaadun seuranta

- Vuokartuilla jatkuvatoimisilla laitteilla tai tiheennetyin näytteenoton avulla tutkitaan kevät- ja syysaikojen vedenlaatua Paimionjoen vesistöön laskevissa ojissa/sivujoissa.
- Toiminta kohdistetaan suunnitelmallisesti alueille joille on suunnitteilla tai joilla ollaan tekemässä tehostettuja toimenpiteitä
- Käytetään ELY-keskuksen näytepisteiden (Pajo 44 (Isokoski) 20 kertaa vuodessa ja Hovirinnankoski 12 kertaa vuodessa) ja kuntien velvoitetarkkailujen (7 näytepistettä 3 kertaa vuodessa) tuloksia hyväksi

Sisäinen kuormitus järviolueilla

- Tutkimus sisäisen kuormituksen määrästä, merkityksestä ja vähentämismahdollisuuksista järviketjun järvissä
- Jos hapetus osoittautuu tarpeelliseksi, toteutetaan esim. Someron Kirkkojärvelle hapettimet osana suihkulähdettä tai muuta ympäristötaideteosta

Eliöiden seuranta

- Sähkökoekalastukset puroissa esim. 3 vuoden välein (seurantana, jos on tehty toimia)
- Pohjaeläintutkimukset ELY-keskuksen seurantana.
- Piilevätutkimukset ELY-keskuksen seurantana

Sedimenttitutkimukset

- Tuotetaan julkaisu Ävikin- ja Pitkäjärvellä tehdystä sedimenttitutkimuksesta (työn esittely seminaarin yhteydessä)
- Jatkotutkimus sedimentin fosforifraktioista
- Selvitetään sedimentoitumismalleilla, miten savihiukkaset liikkuvat vesistössä alaspäin

2.9 Muuta

- Kehitetään työn aikana Paimionjoelle sopivat indikaattorit (esim. kalalajeista saattaisi sopiva olla taimen), joita seurataan kunnostustoimien aikana
- Määritellään keskeiset asiat, jotka on menetetty (esim. Somerolla 1950-luvun jälkeen) eli ne tärkeät arvot, joita työllä tavoitellaan
- Määritellään kriittiset tehtävät eli ne joihin tulee ensimmäisenä tarttua.

c. JÄRVIKUNNOSTUKSET

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

2.10 Painion ja vesireitin läpivirtausjärvien kunnostus

- Veden takaisinvirtauksen estäminen Painioon (ks. hankkeet 2.1.-2.3)
- Ulkoisen kuormituksen vähentäminen (ks.hankkeet 1.1.-1.8)
- Säännöstelyn hättävien vaikutusten vähentäminen kehittämällä säännöstelyä (ks. hankkeet 2.1.-2.3.)
- Kalaston ja rapujen elinolojen parantaminen, istutukset (ks. hankkeet 2.4.-2.8)
- Sisäisen kuormituksen vähentäminen (sitten, kun ulkoista on saatu huomattavasti vähennettyä) esim. hapettamalla ja hoitokalastuksella (ks. hanke 2.8)
- Rantojen ruoppauksia ja kasvillisuuden poistoa virkistyskäytön parantamiseksi

2.11 Metsäjärvien kunnostus

- Autetaan suojeluyhdistyksiä ja osakaskuntia järvien hoitotyössä

3. VIRKISTYSKÄYTTÖMAHDOLLISUUKSIEN KEHITTÄMINEN

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

3.1 Melontamahdollisuuksien kehittäminen ja markkinointi

- Rakennetaan ja mahdollistetaan kanoottien siirtäminen patojen ja etenkin koskien ohi (esim. polut yksityismaiden läpi, portaat)
- Kanoottien- ja veneenlaskupaikkojen kunnostaminen joka kuntaan
- Rakennetaan rantautumispaikkoja, joilla mahdollisuus teltailla, tehdä nuotio ja yöpyä; osassa myös hirsinen laavu, wc ja roskis; nimikyltti; (ainakin Marttila, Tarvasjoki, Koski TI)
- Joelle retkiviitoitusta paikannimistä, etäisyyksistä seuraavaan taukopaikkaan tms.
- Kootaan Paimionjoen melonta-, pyöräily- ja lähiluontopalvelut ja tehdään niistä kohdeoppaat: päivitetään aiempaa melontakartan versioita ja liitetään siihen myös muita tietoja. Tehdään oppaista printattavat nettiversiot. Järjestetään markkinointia.
- Melontatapahtumien järjestäminen
- Selvitetään mahdollisuuksia raivata esim. Krouvinkoski ja Killalankoski koskenlaskukäyttöön

3.2 Veneilymahdollisuuksien kehittäminen

- Tehdään kunnollinen kartta vesiliikennettä varten ("merikortti"), etenkin järviketjun vesistönosasta
- Venereittien kunnostaminen: esim. poistetaan Someron keskustan kohdalta Kirkkojärveltä vedenalaiset tolpat ja yläjuoksulla kaatuneet puut, jotka häiritsevät veneilyä
- Kunnostetaan Someron veneenlaskupaikka (luiskan pidennys, jotta veneen saa trailerilla ylös)
- Soututapahtumien järjestäminen
- Järjestetään vesiliikennereittejä esim. Somerolta Somerniemelle, Askalasta ylöspäin, Marttilan seudulla
- Laitureiden rakentaminen mahdollistamaan pääsy veneellä esim. Somerniemen torille ja/tai Ämyrin tanssilavalle Somerolla

3.3 Yleiset rannat kuntoon

- Selvitetään mahdollisuuksia rakentaa uimarantoja myös joen alajuoksulla (esim. Tarvasjoella)
- Rannoilla mahdollisuus myös veneen ja kanootin vesillelaskuun (luiskat) sekä ongintaan
- Hoidetaan viitoitukset kuntoon
- Rakennetaan rannoille parkkipaikat
- Rakennetaan rannoille katos ja kompostikäymälä
- Järjestetään rantojen jatkuva hoito (kylät/yrittäjät/kunta)

3.4 Ulkoilu- ja retkeilymahdollisuuksien kehittäminen

- Mahdollistetaan pääsy joen ja vesistön rannalle vesistön eri osissa
- Hyödynnetään jokialueita suunnittelemalla kevytliikenneväyliä /polkuja rannoille tai rantatörmille kuitenkin luontoarvot huomioon ottaen
- Rakennetaan luontopolkuja tai muita polkuja, joista näkyy jokimaisema. Näille pääsy mahdollistetaan rakentamalla tarpeen mukaan parkkipaikkoja, opasteita, penkkejä, katoksia, laitureita
- Polkujen opastuksissa käytetään hyväksi mahdollisia luontoselvityksiä, Maakuntamuseon selvityksiä, maisemaselvityksiä, arkeologisia selvityksiä ym.
- Organisoidaan paikkojen kunnossapito jatkossakin
- Mahdollistetaan liikkuminen vesistöä pitkin ja vieritse monin eri tavoin: melonta, veneily, patikointi, pyöräily, hiihto, luistelu

3.5 Muita ideoita

- Pohditaan uudelleen Marttilan patohankkeen toteutusmahdollisuuksia

4. MAISEMANHOIDON JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KEHITTÄMINEN

Toimintatapoja toteuttavia hankkeita:

4.1 Maisemat kuntoon Paimionjoella

- Toteutetaan ”Hämeen Härkätie - Maisemanhoidon yleissuunnitelma Somerolta Turkuun (1998)” esitettyjä, päivitettyjä, toimia jokivarren maiseman ja perinnebiotooppien hoitamiseksi
- Luodaan yhteyksiä kyläyhdistysten, kuntien, 4 H-yhdistysten, koulujen, nuorisotoimien, metsänhoitoyhdistysten ja maanomistajien välille
- Raivataan yhteistyöllä pusikoita ranta-alueilta rantaan pääsyn helpottamiseksi
- Laaditaan ranta-alueille ja jokilaaksoon yhtenäiset ohjeet kulttuurimaisemaa arvostavalle rakentamiselle ja korjausrakentamiselle
- Järjestetään romunkeräyskampanjoita
- Kannustetaan laidunnukseen vesiensuojelullisesti sopivissa kohteissa

5. ARVOSTUKSEN NOSTAMINEN

5.1. Tietoa ja elämyksiä Paimionjoelta

- Kiertävä valokuvanäyttely Paimionjoesta valokuvakerhojen avulla
- Tehdään vesistöstä video, kirja, houkuttelevat nettisivut
- Järjestetään vesiluontoon liittyviä tapahtumia joella ja joen varrella esim. onki-, soutu-, melonta-, hiihtotapahtuma
- Järjestetään vesistöön liittyvää ympäristökasvatusta eri ikäryhmille (lapset, nuoret, aikuiset)